

Reformačné listy 13/2018

H.E.L.P. - Hnutie evanjelických laických pracovníkov, občianske združenie

Ročník: II.

OBSAH:

- VOLBY V ECAV SÚ TU A NAŠA ZODPOVEDNOSŤ TIEŽ!
- TOHTOROČNÉ VZ ZED BOLO INÉ
- MODLITEBNÁ REŤAZ
- VOLBY V ZD A V ECAV
- AKO SA RODILA ČSR A NAŠA CIRKEV
- REFORMAČNÉ OKIENKO
- DIRIGENT A HLASNÉ TRÚBY
- SÚKROMNÁ RANA
- OZNAM O VZ OZ HELP
- POZVÁNKA NA KONFERENCIU EVS

„NAPODOBŇUJTE TEDA BOHA AKO MILOVANÉ DETI
A ŽITE V LÁSKE, AKO AJ KRISTUS MILOVAL VÁS
A SEBA SAMÉHO VYDAL ZA NÁS AKO DAR
A OBEŤ BOHU PRÍJEMNEJ VÔNE.“

List ap. Pavla Efezským 5, 1 – 2

Voľby v ECAV sú tu a naša zodpovednosť tiež!

Dlho sa hovorilo o tom, že v roku 2018 budú voľby dvoch nových biskupov, a to obdobie je tu. Priamo pred nami. V pondelok, 23. 4. 2018, zasadala Kandidačná porada na voľbu biskupa Západného dištriktu. Z Kandidačnej porady vzišlo päť oficiálnych kandidátov na post biskupa Západného dištriktu ECAV na Slovensku: **Ján Bunčák, Ján Čermák, Ján Hroboň, Ján Jančo a Michal**

Zajden. Zároveň, minulý týždeň v piatok, 20. 4. 2018, zasadalo po dlhom čase, Generálne presbyterstvo, ktoré odsúhlasilo harmonogram volieb nového predsedníctva našej cirkvi – generálneho biskupa a generálneho dozorcú. Aj tieto voľby sa uskutočnia pred letnými prázdninami. Kandidačná porada k týmto voľbám generálneho predsedníctva sa uskutoční dňa 24. 5. 2018. Bližšie informácie o voľbách uverejňujeme na 4. strane aktuálneho čísla Reformačných listov.

Ak sú, alebo v blízkej dobe budú, známi kandidáti na post biskupov a generálneho dozorcú je na mieste **naša úloha intenzívne diskutovať o týchto kandidátoch, oboznámiť sa s ich prácou a skúsenosťami z doterajšej práce.** Základnými otázkami sú: Dokázali obstáť aj v minulosti, keď boli poverení zodpovednejšou alebo riadiacou úlohou väčšieho rozsahu? Priniesla ich služba očakávané ovocie? Dokázali aj napriek vyššej zodpovednosti zostať pastiermi pre druhých? Ostala u nich láska a srdce pre službu? **No zároveň sa musíme pýtať, s akým programom pre cirkev prichádzajú?** História, a to nielen svetská, ale aj naša cirkevná je plná príkladov, že keď nejuden človek získal významnejšie postavenie, tak sa charakterovo zmenil, uzavrel do seba a začal riadiť svet okolo seba. Prestal počuť hlas Hospodina. Výsledky a ovocie takéhoto riadenia vidíme aj pri končiacich biskupoch, ktorí nechávajú za sebou zásuvky plné trestných oznámení, disciplinárnych konaní voči názorovým oponentom, nie voči tým, ktorým bolo potrebné skutočne zakročiť. Dosluhujúce Predsedníctvo cirkvi sa úplne vzdialilo od reality, potrieb našich cirkevných zborov, dalo do centra svojho úsilia seba. A vidíme dôsledky. Názorovo rozdelená cirkev, znechutenie veriacich, absencia vízie a programu rozvoja cirkvi. Podrobné zdokumentovanie prejavov moci a tohto zlyhania riadenia našej cirkvi popisuje aj Charta na ochranu hodnôt reformácie a obnovu ECAV na Slovensku (www.charta2017.sk). Popisuje však aj to, kde sa nachádzame, kam chceme ísť, akú ECAV na Slovensku nechceme a akú si želáme. Je cenným programovým dokumentom hodným rozpracovania.

Skúmame s akými motívmi a s akým programom obnovy cirkvi predstupujú pred nás kandidáti na biskupov. Diskutujeme, prosím, v našich cirkevných zboroch o týchto kandidátoch veľmi intenzívne, vopred a v dostatočnom predstihu. Nenechajme na náhodu rozhodovanie v deň volieb. Na deň volieb je potrebné prísť už rozhodnutý a pripravený, celý cirkevný zbor, pretože rozhodujeme o svojej budúcnosti, budúcnosti všetkých cirkevných zborov, celej cirkvi. **Vo vedúcich predstaviteľoch potrebujeme pastierov, ľudí, ktorí dokážu zjednocovať, budovať mosty, nie páliť a búrať.** Potrebujeme predstaviteľov, ktorí morálne nezlyhali pri svojej práci a v osobnom živote, a ktorí dokázali chrániť právo, spravodlivosť a Božie slovo skutočne nielen obrazne a formálne.

Nech je obdobie nasledujúcich dní a týždňov plné diskusií, skúmania, modlitieb a vyvrcholením zápasu za obnovu a ozdravenie našej cirkvi. **Stačí tak málo, aby kandidáti na biskupov ostali pastiermi a milovali cirkev srdcom, hájili aj v praxi skutočne biblické pravdy a reformáciu.** Nech je v tomto rozhodujúcom období k našej cirkvi Hospodin milostivý. **Povedzte, prosím, druhým – priateľom, rodine, sestram a bratom, že teraz je čas nespáť, ale prebudiť sa.**

Martin Kováč, predseda OZ HELP
a Redakcia Reformačných listov

Tohtoročné Valné zhromaždenie ZED bolo iné

Valné zhromaždenie Združenia evanjelických duchovných (ZED) sa schádza minimálne raz ročne. 14. apríla 2018 sa zišlo v priestoroch Biblickej školy v Martine. Prítomných bolo 86 duchovných ECAV, ktorí rokovanie začali modlitbou slovami duchovnej piesne z ES č. 373 a biblickým úvodom, ktorým poslužil farár domáceho cirkevného zboru Milan Kubík. Založil ho na slovách arcipastierskej modlitby Pána Ježiša Krista: „**Aby boli jedno**“, ktoré ako refrén rezonujú vo viacerých veršoch 17. kapitoly Evanjelia podľa Jána.

Milan Kubík sa zamýšľal: **Prečo sa v ECAV nedarí jednote?** Aspoň niekoľko myšlienok z jeho vskutku oslovujúcej úvodnej pobožnosti:

1) Treba opustiť ilúziu, že si jednotu dokážeme vytvoriť my. Napr. „zošróbovaním“ liturgie či cirkevnými insígniami. Tieto veci majú svoj zmysel, ale je to jednota, po ktorej volá Pán Ježiš Kristus? Jednota nie je náš projekt, ale túžba Ježiša Krista. My bez Krista to môžeme len rozbiť.

2) V ECAV nám treba viac dôvery a prajnosti. „Môžeš sa na mňa úplne spoľahnúť“ – tieto slová vo svete už takmer nepočuť a aj v cirkvi ich je ako šafranu. ... Otec praje Synovi a Syn Otcovi. Farár praje biskupovi a biskup farárovi. ... Keď sa jednému darí, úspech má celá cirkev. Keď jeden trpí, trpí celá cirkev. Vyzerá to naivne, ale toto je jednota podľa Ježiša Krista. ... Vieš si predstaviť, že keď Syn trpí, Otec by sa „učehtával“ alebo otočil Synovi chrbtom?

3) Pomohlo by nám prehodnotenie motívov našich zápasov, ktoré vedieme. ECAV je ťažko doráňaná ratolesť na vínnom kmeni Ježiša Krista. Nemáme inú možnosť, ako hľadať Pána Ježiša Krista, aby nás dal dokopy. ... To, prečo robíme veci, ktoré robíme, je dôležité. ... Teologický dorast bude ešte dlho ťať ovocie našej terajšej nejednoty. Cesta k uzdraveniu a jednote ECAV je dlhá a náročná. Je však načase, aby sme sa ňou vydali.

Po piesni z ES 260 a zriadení VZ (voľbe overovateľov, voľbe členov komisií: sčítacej, volebnej a návrhovej a kontrole uznesení z prechádzajúcich dvoch VZ) predniesol trenčiansky farár a predseda ZED Ján Bunčák **Správu predsedu ZED za r. 2017 – 2018.** Okrem iného uviedol: *ZED a ECAV sú ako spojené nádoby. Nie každý kňaz alebo ordinovaný diakon ECAV je členom ZED, ale každý člen ZED musí byť podľa platných stanov združenia kňazom alebo ordinovaným diakonom ECAV na Slovensku. ... Postavení do kazateľského úradu všetci „sme Boží spolupracovníci“ . Ako takí samozrejme tvoríme spoločenstvo Božích spolupracovníkov. Zdôrazňujem, že spoločenstvo spolupracovníkov a nie spoločenstvo konkurentov. ... Spoločenstvo znamená život. Keď sa spoločenstvo rozpadá, vtedy sa k slovu dostáva smrť. Smrť vo vzájomných vzťahoch prináša*

so sebou aj smrť radosti zo života a vôbec zmyslu života ako takého. Otázka znie: Ako môže chcieť choré, priam mŕtve spoločenstvo duchovných podnecovať ozdravný či oživovací proces života cirkvi? ... Nespracovaná minulosť z obdobia komunizmu a chýbajúca podrobná analýza kvalitatívnej úrovne spolupráce mnohých duchovných s bývalou ŠtB má nezanedbateľný podiel na súčasnej nie dobrej situácii v našom združení a samozrejme aj v ECAV ako takej. Problém nespracovanej minulosti som si nanovo uvedomil aj pri čítaní niektorých statí z diela profesora Michala Bodického: Čo sa robí v cirkvi evanjelickej augsburského vyznania v Uhorsku? Odcitujem len niekoľko jeho slov o našich vrchnostiach a voľbách farárov: „Nedovolia voliť za farárov... takých ľudí, ktorí sú na to spôsobilí a cirkevné zbory by si ich radi zvolili... cirkevné zbory si slobodne volia svojich kňazov... Táto slobodná voľba sa zakladá na článkoch viery, to znamená na našom cirkevnom učení (pozri Šmalkaldské články „O cirkvi“). V týchto článkoch je zakotvené, že právo povolania a voľby kňazov patrí cirkevným zborom. Iba potom prichádza biskup, aby ordinoval človeka, ktorý bol uznaný za hodného prisluhovať sviatosti. Zároveň je povolaný ku kazateľskému úradu. Nie je tam žiadna zmienka, že by biskup alebo vyššia cirkevná vrchnosť mali do voľby kňaza nejakým spôsobom zasahovať.“ Ja už len dodám, že tieto jeho slová majú dnes 127 rokov.

Celá správa predsedu ZED je k dispozícii na: <http://melanchton.sk/2018/04/17/sprava-predsedu-zed-za-rok-2017-2018/>

Nasledovali **Správy podpredsedov ZED.** Za Západný dištrikt (ZD) ju predniesla Božidara Bašková, za Východný dištrikt (VD) Jozef Vereščák. Týkali sa najmä informácií o pomoci prijatej od partnerských farárskejších spolkov z Nemecka pri oprave fár. V budúcnosti bude táto pomoc partnerov smerovaná do chudobnejších regiónov a zohľadňované budú najmä tieto faktory: 1. ekonomická situácia regiónu, 2. ekonomická situácia cirkevného zboru, 3. stav farskej budovy, 4. početná veľkosť zboru.

Správkyňa fondov ZED Ľubica Sobanská predniesla **Správu o fondoch ZED, Správu o hospodárení ZED** a v zastúpení za Petra Sotáka aj **Správu revíznej komisie ZED.**

Všetky správy VZ ZED hlasovaním prijalo.

Vo voľbách do 10-členného Výboru ZED na obdobie 2018 – 2022 boli zvolení:

Ján Bunčák (za predsedu ZED), Zuzana Žilinčíková (za tajomníčku ZED), Peter Mihoč (za podpredsedu ZED za VD), Božidara Bašková (za podpredsedníčku ZED za ZD), Jaroslav Petro (za predsedu Revíznej komisie), Štefan Škorupa (za pokladníka ZED), David Bázlik a Ján Matis (za členov Výboru ZED za VD), Daniel Košťal a Roman Roskoš (za členov Výboru ZED za ZD).

Za členov Revíznej komisie - ktorí podľa Stanov ZED nie sú členmi Výboru ZED - boli zvolení: Tomáš German

a Michal Tekely.

V diskusii na VZ ZED sa viacero príspevkov venovalo:

- postupu Predsedníctva ZD ECAV (členom ktorého je aj brat biskup Milan Krivda) voči sestre Zuzane Žilinčikovej
- neudeleniu súhlasov k voľbe viacerým duchovným.

Brat generálny biskup Miloš Klátik verejne prehlásil, že vo voľbách 2018 nehodlá kandidovať na funkciu biskupa ZD.

VZ ZED v Martine:

- **novelizovalo aj Rokovací a volebný poriadok ZED (RaVP) a Stanovy ZED**

- **vyslovilo napomenutie zodpovedným z Výboru ZED** za nepredloženie kompletných zápisníc z Valných zhromaždení ZED 2017 (1. 5.: Tále, 25. 9.: Banská Bystrica), čím bol porušený §5 bod 1 RaVP ZED a neboli zaslané do seniorátov.

- **poverilo Výbor ZED prípravou úpravy právnej normy, ktorou sa zruší udeľovanie súhlasov k voľbám zborových farárov a seniorov**

- **poďakovalo sestre Ľubici Sobanskej** za dlhoročnú prácu pri spravovaní fondov ZED.

VZ ZED ako najvyšší orgán ZED – organizácie, ktorá má okrem iného ochraňovať a zastávať stavovské a sociálne záujmy svojich členov, **vyjadrilo nesúhlas s konaním Predsedníctva Západného dištriktu ECAV** v súvislosti s ukončením pozície vedúcej Biskupského úradu ZD ECAV a menovaním Zuzany Žilinčikovej za námestnú farárku do Lovinobane. V konaní Predsedníctva ZD vidí profesionálne aj ľudské zlyhanie. V situácii, keď pre Predsedníctvo ZD ECAV je dôležitejšia otázka výkladu cirkevnoprávných predpisov ako človek, **vyjadrilo VZ ZED nedôveru Predsedníctvu ZD ECAV.**

I napriek realite bolesti z narušených vzťahov a vrchnostenských spôsobov majúcich ďaleko od pastorálneho prístupu, prebiehala diskusia na VZ ZED – v porovnaní s viacerými predchádzajúcimi zasadnutiami VZ – v slušnom, korektnom tóne, bez výlevov emócií a ironizovania. V tomto smere bolo martinské VZ ZED iné ako tie v minulých rokoch.

V spoločnosti i v cirkvi je dôležité, aby na zodpovedných postoch boli ľudia, ktorých ambíciou nie je honor dosiahnutia funkcie ani zviditeľnenie seba – budovanie si „pomníčka vlastnej slávy“, ale služba spoločenstvu. Hoci svoju nádej nemožno vkladať v človeka, ale v Pána Boha – On, Pán cirkvi, koná svoje dielo cez ľudí. Zvolenie tých, ktorí dostali na VZ mandát pre prácu vo Výbore ZED, je nádejou na prajnejší vývoj v spoločenstve duchovných i ECAV na Slovensku. Prosme Hospodina, aby výsledky blížiacich sa kandidačných porád a následných volieb biskupa ZD a Predsedníctva ECAV boli krokmi na ceste k uzdraveniu a jednote ECAV.

Martin Šefranko

„PRED SVITOM VSTÁVAM; VOLÁM O POMOC; A DÚFAM V TVOJE SLOVO“

ŽALM 119, 147

Milí bratia a sestry,

požívame vás, pridajte sa ku nám a zotrviavajme v modlitebnej reťazi za našu cirkev. V modlitebnej reťazi pokračujeme každý deň v ranných hodinách medzi 6:00 – 8:00, na 5 – 10 minút sa stíšime k prečítaniu si Božieho Slova a k vlastnej modlitbe.

Dobrotivý Pane Bože, úprimne Ti ďakujeme za Tvoju cirkev, v ktorej sa môžeme zhromažďovať. Ochraňuj ju v nepokojnom a rozbúrenom mori tohto sveta. Daj jej pastierov – biskupov, ktorí budú pokorne niest svoj úrad a vrátia mu jeho dôstojnosť. V pokore tiež prosíme v týchto i budúcich dňoch za požehnanie zemských úrod. Ochráň nás pred mrazmi či silnými dažďami. Vieme, že pre našu hriešnosť dopúšťaš na nás rôzne navštívenia, a to aj preto, aby si nám pripomenul, že si Boh silný a mocný, že Tebe patrí zem i svet aj my – zmiluj sa nad nami. Ochraňuj nás pred nedostatkom v našej krajine a naše polia i záhrady, aby priniesli potrebnú úrodu. Odpusť nám naše previnenia a priviň si nás k sebe, aby sme v dôvere poznali, že nám všetko dobre robíš. Maj vo svojej ochrane chorých, zarmútených, ťažko skúšaných a zomierajúcich. Amen.

Ľudská odpoveď

Nepokojné nebo
Priveľa víchrov
Priveľa slov
A prázdnych sľubov
Sme pritisnutí
K múrom bezmocnosti
A úpornej snahy
Zlomiť čas
Rozbiť to posledné
Nás ...
A predsa Boh
Čaká naše
Nie!

Naše nie
Všetkým farbám zloby
Tak kto vykročí
prvý v Jeho mene?

Viem,
máme unavené srdcia
unavené duše
Viem,

Stratili sme
Roky, blízkych, istoty
Stratili sme seba

Sme ako tuláci
Žijúci pre prázdny okamih
Vravíme si
Tak to má byť
Ideme ďalej
Musíme
Ale kam?

Akoby sme odmietali
Vlastné bytie
Bytie stvorené Bohom
A Jeho plán požehnania
Plán zasľúbenia
Plán radosti

A Boh stále čaká
na našu odpoveď...
Jasnú a pokornú odpoveď.

Eva Bachletová

VOLBY biskupa Západného dištriktu (ZD)

Milí bratia a sestry, čitatelia Reformačných listov,

v pondelok, 23. apríla t. r. sa vo Zvolene konala Kandidačná porada Predsedníctiev seniorátov ZD, ktorá nominovala do volieb piatich kandidátov:

1. Ján Bunčák, Trenčín
2. Ján Čermák, Pohronský Ruskov
3. Ján Hroboň, Bratislava Dúbravka
4. Ján Jančo, Kalná n/Hronom
5. Michal Zajden, Banská Bystrica – Radvaň

KANDIDAČNÁ PORADA PRESEDNÍCTIEV SENIORÁTOV ZÁPADNÉHO DIŠTRIKTU (ZD) 23. 4. 2018

Zaslanie oznámenia o voľbách do
cirkevných zborov ZD 27. 4. 2018

Vyhlasenie volebných konventov v cz: 2. 5. 2018

Voľby v cirkevných zboroch ZD 27. 5. 2018

Voľby v cirkevných zboroch ZD 3. 6. 2018

Voľby v cirkevných zboroch ZD 10. 6. 2018

Zaslanie zápisníc z cz na BÚ ZD 18. 6. 2018

Zasadnutie sčítacej komisie
+ dištriktuálne presbyterstvo 20. 6. 2018

Zaslanie vyhlásenia výsledkov
volieb do cz 25. 6. 2018

Doručenie výsledkov volieb do cz 29. 6. 2018

Vyhlasenie výsledkov volieb v cz 1. 7. 2018

Apelačná doba uplynie 16. 7. 2018

Redakcia RL

VOLBY predsedníctva ECAV – generálneho biskupa a generálneho dozorcú

**KANDIDAČNÁ PORADA
PRESEDNÍCTIEV SENIORÁTOV 24. 5. 2018**
**VÝCHODNÉHO A ZÁPADNÉHO
DIŠTRIKTU (seniori a seniorálni
dozorcovia) A PRESEDNÍCTVA
VÝCHODNÉHO A ZÁPADNÉHO
DIŠTRIKTU (biskupi a dištr. dozorcovia) o 16:00h
vo Zvolene**

Zaslanie oznámenia
o voľbách do cirkevných zborov 29. 5. 2018

voľby v cz 17. 6. 2018

voľby v cz 24. 6. 2018

voľby v cz 1. 7. 2018

Zaslanie zápisníc z cz 9. 7. 2018

Zasadnutie sčítacej komisie + GP 13. 7. 2018

Redakcia RL

vytvorené nové národné štáty. Z Rakúsko-Uhorska sa zrodilo Československo a Južoslávia, a z Ruska Fínsko, Litva, Lotyšsko a Estónsko. Poľsko vzniklo z územia rakúsko-uhorského, ruského a nemeckého. Niektoré krajiny boli priradené k iným krajinám, napríklad Sedmohradsko a Besarábia k Rumunsku, Alsasko-Lotrinsko k Francúzku, južná časť Tirolska a Istria k Taliansku. Prvá svetová vojna sa blížila ku koncu a americký prezident Wilson medzi svoje povojnové ciele zaradil aj oslobodenie malých národov. Tomu napomohli aj americkí Slováci, ktorých bolo 600 000. V spomienke na memorandum z r. 1861 podpísali v októbri 1915 Clevelandskú dohodu a v máji 1918 Pittsburskú dohodu. V zahraničnom odboji mal rozhodujúci podiel na diplomaticko-vojenskej práci generál Dr. Milan Rastislav Štefánik z Košarísk a v diplo-

AKO SA RODILA ČSR A NAŠA CIRKEV

Dňa 28. júna 1914 bol v Sarajeve zavraždený následník Rakúsko-Uhorského trónu František Ferdinand. Táto skutočnosť sa stala bezprostrednou príčinou na vyhlásenie 1. svetovej vojny. Zúčastnili sa jej na jednej strane mocnosti Trojopolku: Rakúsko-Uhorsko, Nemecko a Taliansko. Na druhej strane mocnosti Trojdohody: Francúzsko, Veľká Británia a Rusko. Nemci ráтали s veľmi rýchlou porážkou Francúzka na západnom fronte, aby mohli s plnou silou zaútočiť na Rusko. Vojna na východnom fronte bola ďaleko pohyblivejšia. V júni roku 1917 vypukla v Rusku bolševická revolúcia. Jej vodca uzavrel s Nemeckom mier v Breste Litovskom (dnes Brest). V roku 1919 sa stretli v Paríži predstavitelia zúčastnených štátov, aby vypracovali podmienky mierovej zmluvy. Dovtedajšie usporiadanie v Európe sa začalo rúcať pádom ríše Habsburgovcov a Romanovcov, na ktorých troskách boli

matických službách mu pomáhal evanjelický teológ Samuel Štefan Osuský z Brezovej. **Dňa 28. októbra 1918 bola v Prahe vyhlásená Československá republika.** O dva dni na zasadnutí Slovenskej národnej rady v Martine vyjadriilo 106 zástupcov všetkých politických smerov vôľu Slovákov žiť v spoločnom štáte s českým národom, na základe úplnej nezávislosti. Bratislava sa podľa návrhu amerických Slovákov mala nazývať „Wilsonovo mesto.“ V období prevratu všetci evanjelickí biskupi sídlili v Maďarsku. V Balážskych Ďarmotách – Bedrich Baltík, biskup Preddunajského dištriktu. V Budapešti – Alexander Raffay, biskup Banského dištriktu. V Níredháze Henrich Geduly, biskup Potiského dištriktu. Všetci sa snažili zachovať integritu jednotnej uhorskej evanjelickej cirkvi. Ani maďarská vláda sa nechcela zmieriť s rozpadom Uhorska. V okolí Rimavskej Soboty boli Slováci prevažne evanjelikmi, preto maďarská propaganda zdôrazňovala, že Česi sú katolíci. V protičeskoslovenskej propagande zohrali svoju úlohu aj niektorí cirkevní hodnostári.

Na seniorálnom konvente Malohontského seniorátu v Hnúšti, senior Pavel Gyürky vyhlásil jeho neoddeliteľnosť s evanjelickou cirkvou v Maďarsku. Hlavný župan Gemersko-malohontskej stolice Móric Putnoky zvolal do Rimavskej Soboty členov župného zastupiteľstva a žiadal od nich vyslovenie sa proti odtrhnutiu Slovenska od Uhorska. Dokonca aj Samuel Bancík, evanjelický farár v Kokave nad Rimavicou, sa tam vo svojej reči vyslovil, že Slováci chcú byť naďalej „vernými synmi svojej maďarskej vlasti“. Práve na jeho príklade si môžeme uvedomiť, ako ťažko sa rodila nová Československá republika. On sám bol síce roduverným Slovákom, ale napriek tomu si podobne ako aj mnohí ďalší jeho súčasníci, nevedel predstaviť zánik Uhorska a vytvorenie úplne nového štátneho útvaru.

V novembri 1918, už po rozpade Rakúsko-Uhorska a po vzniku ČSR, biskup A. Raffay navštívil Zvolen a Martin. Tam sa snažil presvedčiť slovenských evanjelikov, aby sa neodtrhli od evanjelickej cirkvi v Maďarsku. Jeho misiu tri týždne po vyhlásení Československa dopredu pripravil H. Geduy pastierskym listom z 16. novembra 1918. Na otázku biskupa A. Raffaya, či a ako by sa dala udržať jednota uhorskej evanjelickej cirkvi v prípade politického rozdelenia Uhorska, dozorca Turčianskeho seniorátu Ján Vanovič povedal: „*Evanjelická cirkev bola zriadená v rámci štátu, i v budúcnosti bude v československom štáte, teda celkom oddelene od maďarskej evanjelickej cirkvi*“. Pán biskup poradu rýchlo ukončil s prosbou, aby sa prítomní nerozišli s hnevom a aby v každom prípade zachovali bratský cit a možnosť spolupracovať v možnom spoločnom štáte v záujme evanjelického kresťanstva. K takejto spolupráci niekoľko týždňov po rozpade Rakúsko-Uhorska však už neprišlo. **Otázkou už však zostáva, kde sa duchovne nachádzali evanjelickí**

biskupi, ktorí sa nedokázali zmieriť s rozpadom monarchie a vytvorením nových národných štátov. Nedokázali rozpoznať svoju dobu, prestali jej rozumieť a už vonkoncom pružne reagovať na podnety, ktoré celá situácia prinášali. Naopak, tvrdo, môžeme povedať až „dogmaticky“ ľpeli na starých tradíciách, a preto nie div, že slovenskí evanjelici túžili po nových, progresívnych duchovných pastieroch, plných Ducha Božieho.

Československé vojsko oslobodilo územie Slovenska od maďarských vojenských jednotiek koncom januára 1919. V prvý jarný deň, dňa 21. marca 1919, však moc v Maďarsku prebral bolševický agent Béla Kun a vyhlásil „Maďarskú republiku rád“. V spolupráci s revolucionármi z okolitých krajín počítal s obnovením bývalého Uhorska, ktoré by však už bolo sovietske a socialistické. Ako jednu z najdôležitejších úloh si vytýčil obsadenie Slovenska a jeho pripojenie k Maďarsku. Kunove vojská vtrhli na naše územie, obsadili jeho veľkú časť a severovýchodným smerom sa dostali až k poľskej hranici. Dňa 16. júna 1919 bola v obsadenom meste Prešov vyhlásená Slovenská republika rád“, na čelo ktorej sa postavil český komunista Antonín Janoušek. Československé vojsko však postupne vytlačilo tieto vojská z nášho územia a dňa 24. júna 1919 bolo uzavretie prímerie. „Slovenská republika rád“ tým zanikla. Minister Vavro Šrobár vydal dňa 30. januára 1919 nariadenie o Dočasných ustanoveniach pre Evanjelickú a. v. cirkev na Slovensku. Zrušené boli ustanovenia bývalej cirkevnej ústavy. Zákomom 875/919 vznikla generálna rada, 17 seniorátov bolo zadelených do dvoch dištriktov. Z územia bývalých 4 dištriktov boli na Slovensku vytvorené dva: Západný a Východný. Celý prechodný výnimočný stav trval v evanjelickej a. v. cirkvi až do roku **1921. V dňoch 18. januára – 4. februára zasadala synoda v Trenčianskych Tepliciach**, ktorá utvorila Cirkevnú ústavu. Vláda ju potvrdila dňa 10. mája 1922. V tom istom roku sa uskutočnili voľby predsedníctva generálnej cirkvi, dištriktov a seniorátov. Za biskupov, seniorov, dozorcov v dištriktoch a v seniorátoch boli zvolení tí istí ľudia, ktorí dovtedy zastávali funkciu administrátorov. Na území Slovenska sa vytvorili dva dištrikty: **1. Východný dištrikt**, do ktorého patrili senioráty: Abovsko-zemplínsky, Gemerský, Liptovský, Malohontský, Oravský, Podtatranský, Spišsko-mestský, Šarišský a Turčiansky. Biskupom sa stal **Jur Janoška**. **2. Západný dištrikt**, do ktorého patrili senioráty: Bratislavský, Hontiansky, Nitriansky, Novohradský, Tekovský, Trenčiansky, Zvolenský. Biskupom sa stal **Samuel Zoch**.

Martin Riecky, zborový farár v Leviciach

REFORMAČNÉ OKIENKO

Ako sa môže svet stať lepším? II.

Matúš 5:13 Vy ste soľ zeme. Ak však soľ stratí chuť, čím bude osolená? Na nič nie je už súca, len ju vyhodit', aby ju ľudia pošliapali. 14 Vy ste svetlo sveta. 15 Sviecu nazažihajú a nestavajú pod nádobu, ale na svietnik, a svieti všetkým v dome. 16 Tak svieť vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a velebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach.

Túžime po tom, aby svet okolo nás bol lepší. Občas sa dokonca aj my sami chceme stať lepšími. Je to možné? Existuje nejaký spôsob, o ktorom ešte nevieme, ktorý sme ešte nevyskúšali? Ježiš taký spôsob pozná a demonštruje ho na príklade dvoch základných prvkov života: soli a svetla. Je to v podstate jednoduché, ako celá Ježišova teológia Mt 11, 25.

Prvý je **obraz soli**. V Ježišovej dobe ešte asi nepoznali rozprávku Soľ nad zlato, ale jej podstatu Ježiš práve predstavil. Svet a človek v ňom potrebuje k životu niečo, čo na pohľad vyzerá nepodstatné, málo dôležité, ale v skutočnosti je nepostrádateľné, niečo, bez čoho sa nedá zaobísť. Bez čoho život síce môže existovať, ale nie je to dobrý život, možno ani nie skutočný život. Niečo, čo dáva životu chuť – zmysel – radosť. Takým prvkom je soľ. Nie je podstatným stavebným prvkom života, pri stvorení nie je spomenutá, ale dodáva mu chuť. Jedlo je jedlom aj bez soli, ale kto by to jedol. Pritom je pre organizmus dôležitá, ale len v malom množstve. Dokonca v takom malom množstve, že ju človek ani nevníma. Vníma iba chuť jedla, ktorú soľ iba zvýrazní.

Keď Ježiš hovorí „*vy ste soľ zeme*“, má na mysli práve tieto vlastnosti soli. Tí, čo uverili v Neho sú pre život zeme nesmierne dôležití. Bez nich sa život stáva nechutným, nepoužiteľným, bez zmyslu, chýbajú mu podstatné, no takmer stopové prvky. Pritom soľ sa v pokrme rozpustí, jej prítomnosť je vlastne sama osebe nevnímateľná! Akonáhle cítit v jedle soľ, už je presolené. Kresťanstvo je dôležité, a predsa akoby neviditeľné, skryté. Jeho pôsobenie je v tom, že je navonok neviditeľné, a predsa prítomné. Navonok nepatrí medzi vzácne tovary, na jej viditeľnej podobe nie je nič moc príťažlivé.

Koľko úsilia venujú kresťania zviditeľňovaniu, ako si dávajú záležať na svojich „solničkách“, a to všetko zbytočne. Ide iba o vnútornú prítomnosť, o chuť.

Vy ste soľ zeme. Dôležití a predsa takmer neviditeľní. Ľudia by mali vnímať skôr vašu neprítomnosť ako prítomnosť. Až keď prestane pôsobiť, ľudia by sa mali obzerať, že niečo tu chýba. Naopak, kým nie je „v akcii“, je nezaujímavé, skôr na ťarchu.

Svetlo je niečo iné. Je prvým, podstatným prvkom stvorenia. Ním všetko začalo. Až keď bolo svetlo prichádzali ďalšie kroky stvorenia. Bez neho by život neexistoval, nemal by podmienky.

Svetlo je dôležité pre klíčenie a rast. Je dôležité pre orientáciu. Rastliny idú za svetlom a teplom hore. Rovnako človek. Svetlo je aj dôležitým prvkom estetiky, krásy. Farebné spektrum svetla vytvára farebný svet.

Keď Ježiš hovorí „*vy ste svetlo sveta*“ má na mysli všetky tieto a ďalšie vlastnosti svetla. Tí, ktorí uverili v Neho sú dôležitým prvkom, možno doslova podmienkou správneho života pre iných. Nesvietia sami pre seba, ale pre iných. Podobne ako soľ sa v jedle rozpúšťa, práve tak svieca sa sviatením roztaví až zanikne. Aj žiarovka sviatením „vyhorí“. Svetlo patrí na svietnik, aj vtedy, ak ide o tlmené, či skryté osvetlenie. Viera v Krista nie je súkromnou, ale verejnou záležitosťou. Skryté kresťanstvo nemá veľký význam, najmä nie v Ježišovom diele spásy. To zverejnenie, zviditeľnenie, na svietniku má rôzne podoby a spôsoby. Jednou z nich je aj nedeľná návšteva bohoslužieb – kráčaním do kostola som kresťanom pre druhých. Možno ma niekto stretne a spýta sa, kam ideš? Čo mu odpoviem? Ale aj to podanie pohára vody smädnému ...

Tak je viera rodičov dôležitá pre zdravý rozvoj detí. Je dôležité, aby bola v rodine viditeľná a použiteľná. Aby nebola len nejakým ozdobným svietielkom na vianočnom stromčeku, ale každodennou potrebou. Keď sa dieťa pýta, prečo toto a tamto robia rodičia takto a nie ináč, odpoveď má byť samozrejماً – lebo takto je to správne, je to potrebné. Naše dobré skutky sú svetlom pre ľudí. Robíme dobré skutky aj preto, aby svet bol lepším.

Ako sa svet môže stať lepším? Kto ho urobí lepším? Ježiš to povedal stručne a jasne: *vy ste soľou zeme a svetlom sveta*. Vy, moji nasledovníci, vy, ktorí sedávate okolo mňa, vy, ktorí ste boli pokrstení, vy – horlivejší.

Bez vášho verejného kresťanstva to nepôjde. Bez vašich dobrých skutkov to nepôjde. Počítajte s tým, že používaním sa spotrebujete, ale to nevadí, – svet sa stane lepším. No, ak sa nechcete spotrebovať alebo, ak chcete ostať v skrytosti, potom ste Ježišovi nanič. Ak vám ide len o vzhľad vašich „solničiek“, či „svietidiel“ potom sa nedivte, že vaše kresťanstvo je „nanič“. Ale potom ste neužitoční aj pri zlepšovaní sveta.

A tu sú východiská aj pre nás v cirkvi. Kde je potrebné začať so zlepšovaním sveta: Ježiš hovorí – vy. Nie oni, ale vy. Majme to na pamäti. Alebo my sme už v pohode?

Jozef Grexa, ev. farár v. v.

DIRIGENT A HLASNÉ TRÚBY

Namaľujem vám obraz. Nebude veľmi pestrý, skôr tmavý, ale trúbky, či trúby budú zlaté. Prečo práve zlaté? Nuž preto, lebo – dúfam, že sa mi to podarí v texte pekne namaľovať.

Dirigent v smokingu, vždy pekne upravený, vlasy trochu strapaté, ale to sa na dirigenta patrí. Imidž tvorí čierny smoking, biela košeľa a motýlik. A samozrejme milé reči, pri ktorých nikto nepochybuje o láskavosti, ústretovosti a ochote pomôcť. Reči však nie veľa, lebo by sa azda preriekol a ešte by povedal, čo by nechcel.

Trubači pestrí. Trúby naladené, čisté, lebo imidž je dôležitý. Keď zatrúbia, tak len na pohyb taktovky dirigenta. Nikdy nie samostatne. Umelecky dotvoriť myšlienku? Neprípustné. Hoc ako by boli obdarovaní a schopní. Hoc ako by sa zlatými trúbkami trúba ozývala. Nie!

Auditórium? Veľmi zaujímavé. Aj keď nezaznie tón, dych prejde len tak ledabolo cez trúbu, aj vtedy tleskajú. Smiešne? Áno. Je to na smiech. Ale smutné je, že auditórium je obsadené do posledného miesta. Len k záveru koncertu sa pomaly vytrácajú v prítmi hľadiska. Pridajú sa k tým, ktorých nepustili dnu, lebo protestujú a vonku za dverami poukazujú na zlú tóninu, aj nemelodickosť trúbenia. V sále však hromžia počúvajúcí, ochrancovia trúbenia aj dirigenta. Nedáme si ho, a náš koncert nekazte! Vykrikujú. Je to náš koncert a nedáme si ho rozvracať.

Vanutie Ducha? Poznajú, ale teraz sa im nehodí. Uhasia a idú ďalej. No požiar je už rozsiahly. Nedá sa uhasiť. Strácajú sa sily. Kto podoprie dirigentovi ramedná? Záver je už blízko, takže sa stráca sila a aj ochota. Zodraté kožuchy, ubité krky, len pre dirigenta!

„Pozdvihli rieky, Hospodine, pozdvihli rieky hlas svoj, pozdvihli rieky hukot svoj. Mocnejší než zvuk mnohých vôd, mocnejší ako príboj mora, vznešený je Hospodin na výsosti“ Ž 93, 3 – 4.

Ján Brozman dozorca VD ECAV

SÚKROMNÁ RANA

Tá rana bola otvorená. Tmavá, červená, hlboká. Nekrvácala. Iba ostávala nezahojená. Cítila som ju v duši. V srdci, v tele. Akoby sa mi ňou otvárali iné rany, staré jazvy, staré spomienky, staré bytie. Akoby sa do nej preskupovali iné rany. Iné drásajúce pocity, iné viny, iné údery, iné strachy.

Zväčšovala sa. Deň po dni. Naberala a menila svoj tvar. Bola ako desivá jama, ktorá sa prepadala a vťahovala do seba všetko ostatné. A slzy a bolesti do nej padali a padali. A ona ich prijímala a vstrebávala.

A ja som cítila, že môj život sa stáva tou ranou. Už som sa s ňou stotožnila. Občas som do rany prisypala zopár vzdychov, zopár smútkov. A napokon som bola rada, že ju mám. Mohla som do nej ukryť všetku zlobu, ktorá do mňa vrážala, mohla som do nej ukryť hnev, nenávisť, ale aj sklamanie. Žila vo mne a ja v nej. Bola priestorom, o ktorom som vedela len ja a Boh. A čakal, čo s tou ranou urobím.

Ale ja som tiež čakala a dúfala som, že raz – rana zmizne. A pohltí so sebou všetky roky trápenia, úzkostí a strát. Ale rana nemizla. Rástla a živila sa mojimi slabosťami, náladami, trýznením. Bolo jej pri mne dobre. A mne tiež. Stali sme sa spoločníčkami, vzniklo medzi nami akési tajomné dôverné puto. Nechcela som ju opustiť a ani ona mňa. Bola mojím zrkadlom, v ktorom defilovali všetky neúspechy a prehry. Bola mojou pamäťou, záznamom sveta, ktorý prešiel popri mne.

Ale v tú noc sa niečo stalo. Rana začala krváčať a vyvrhovať zo seba všetko zlo. Moje zlo. Bolo to desivé. Chvela som sa. Nedokázala som ovládať svoje zmysly ani telo. Studený pot v smrteľnej úzkosti oblieval moju tvár. Bola som biela. A nepríčetná.

Z posledných síl som sa pozrela do zrkadla a videla svoju dušu. Rozdrásanú a poníženú dušu. Horela a prosila o pomoc. O moju či Božiu?

Nebola som si istá, a tak som sa z posledných síl priblížila k rane a povedala jej: „Odíď!“

Rana mi odpovedala: „Prečo? Veď ma potrebuješ! Keď sa skončí táto noc, budeš do mňa opäť vkladať svoje bolesti. Nemáš ich kam odložiť!“

Zopakovala som jej: „Odíď.“

A v tom okamihu som bola konfrontovaná s celým svojím životom. A údermi a zraneniami. Myslela som, že som už na ne dávno zabudla. Veď sú to roky. A predsa. Kdesi hlboko ukryté, čakali na novú chvíľu, kým opäť ožijú. A ožili. A smiali sa mi, bodali ma, dráždili. Šialene sa predvádzali. Súdili ma, hanili. Bolo isté, že som prehrala. Bola som na kolenách. Pokorená.

Z posledných síl som povedala Bohu: „Prosím, vezmi si tú hroznú ranu! Vezmi si všetky moje bolesti, všetko zlo, ktoré sa napáchala a všetko zlo, ktoré sa ma dotklo. Prosím, odpusť mi a pomôž mi!“

Čas sa spomalil. Necítila som nič. Iba prázdno. Upokojujúce prázdno. Bola som vyčerpaná a prázdna. Akoby sa odo mňa oddelila časť bytia. A zaspala som.

Ráno bolo tiché a osviežujúce. Voda obmyla moje unavené telo a v tom som uvidela čosi zvláštne. Malú, no presnú – jazvu. Dotkla som sa jej. Bola dokonale zhojená. No bola tam...

Jazva – po rane.

A prišli nové dni, nové súboje s bytím. No každý deň prosím Boha, aby tá jazva – bola posledná!

Eva Bachletová

Dňa 5. mája 2018 sa uskutoční Valné zhromaždenie občianskeho združenia Hnutie evanjelických laických pracovníkov (OZ HELP) v Piešťanoch v Dome umenia. Podrobnú informáciu a pozvánku dostanú členovia združenia emailom.

Konferencia Evanjelizačného strediska (EVS)

sa uskutoční v dňoch 4. – 6. mája 2018
v Piešťanoch – Dom umenia

Téma konferencie: **MESTO NA VRCHU**

<http://www.evs.sk/index.php/konferencia#program>

PODPORTE, PROSÍM, NAŠE ÚSILIE ZA OBNOVU CIRKVI – FINANČNE A MODLITEBNE!

Hnutie evanjelických laických pracovníkov, o. z. je dobrovoľné združenie neordinovaných pracovníkov a členov Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku (ECAV). Vzniklo v roku 2013 pod pôvodným názvom Evanjelická jednota. **Poslaním** združenia je podporovať komplexný rozvoj ECAV, uplatnenie jej členov a laických pracovníkov na všetkých úrovniach jej správy s dôrazom na rozvoj misijnej a sociálnej práce, ekonomickej spolupráce a duchovný rast členov ECAV vo všetkých regiónoch Slovenska. Združenie má široko definované **ciele, ku ktorým patria**: rozvoj bratsko-sesterských vzťahov a modlitebných spoločností, vzdelávanie laických pracovníkov a prehlbovanie vnútromisijnej práce v cirkvi, podpora aktivít, ktoré vedú k obnove jednoty a dôvery v cirkvi medzi ordinovanými (duchovní pracovníci) a neordinovanými ako i podpora vzájomnej spolupráce jednotlivých občianskych združení, organizácií a organizačných zložiek v ECAV. **Členstvo** v združení je individuálne ako aj kolektívne. Medzi zasadnutiami Valného zhromaždenia koordinuje činnosť združenia **Výkonný výbor**, ktorého členmi sú predseda a dvaja podpredsedovia združenia, koordinátor členskej základne a tlačový tajomník.

Podporte, prosím, finančne alebo modlitebne naše projekty:

- Projekt – Budovanie a rozvoj nového komunikačného a misijného nástroja – Reformačných listov**, ktoré sú dostupné emailom a na internete. Chceme byť moderným evanjelickým médiom, ktoré bude reflektovať činnosť ECAV na Slovensku s misijným zámerom. Do poznámky, prosím, uveďte: **Reformačné listy** alebo uveďte *variabilný symbol* číslo: 4024.
- Projekt – Podpora misijných a evanjelizačných aktivít a podujatí** – v rámci tohto projektu sa sústredíme na podporu osvedčených evanjelizačných projektov ako je napríklad PRO CHRIST, ale aj nových zámerov a aktivít v oblasti misie a evanjelizácie vrátane podpory vzdelávania pracovníkov a výmeny skúsenosti. Do poznámky, prosím, uveďte: **Misia**
- Projekt – Zostavenie legislatívneho návrhu** (vytvorenie paragrafového znenia) **novelizácie ústavy** za účelom decentralizácie ECAV na Slovensku a vzniku troch dištriktov, vrátane dôvodovej správy. Do poznámky, prosím, uveďte: **Decentralizácia**
- Projekt – Správa o stave ECAV na Slovensku (Biela kniha)** – jej súčasťou bude aj prieskum názorov cirkevných zborov a členov cirkvi k aktuálnym otázkam stavu a rozvoja cirkvi. Chceme sa inšpirovať našimi predkami, ktorí zostavili v roku 1930 podrobný Almanach evanjelickej cirkvi tak, aby sme získali ucelený obraz o činnosti našej cirkvi v období po roku 1989. Do poznámky, prosím, uveďte: **Biela kniha**
- Projekt – Vytvorenie Ústavy pamäti ECAV na Slovensku** – najmä za účelom dokumentácie prejavov prenasledovania cirkvi a šírenia informácií o týchto prejavoch. Aj naša ECAV na Slovensku bola v období totalitárneho vystavenia prenasledovaniu, jej činnosť bola ochromená, a preto sa chceme toto obdobie pokúsiť zmapovať s pomocou odborníkov – historikov, vedeckých a akademických pracovníkov. Do poznámky, prosím, uveďte: **Ústav pamäti**
- Projekt – Podpora obnovy, ochrany a prezentácie kultúrneho dedičstva** vrátane vytvorenia nového centrálného archívu a múzea evanjelických kultúrnych hodnôt. Táto oblasť je predmetom dlhodobej diskusie v ECAV na Slovensku, mnohé kroky sa už podnikli, boli by sme však radi, keby sa nám podarilo v spolupráci s odborníkmi, spolupracovníkmi cirkvi, podporou štátu a našej cirkvi položiť reálne základy nového centrálného archívu ECAV, ako aj pomôcť pri budovaní múzea, ktoré by dokumentovalo rozmanitosť duchovného a kultúrneho dedičstva ECAV na Slovensku. Do poznámky, prosím, uveďte: **Kultúrne dedičstvo**

Ak máte záujem podporiť naše aktivity ako podporovateľ, sympatizant alebo člen HELP, o. z. napíšte nám na adresu help@evanjelickajednota.sk a obratom Vám zašleme prihlášku.

Číslo bankového účtu združenie je: **IBAN: SK32 7500 0000 0040 2009 7346**. Ďakujeme.

Kontakt na tím Reformačných listov:

Hnutie evanjelických laických pracovníkov, o. z.
Partizánska 2
811 03 Bratislava

Redakčná rada:

šéfredaktorka: Eva Bachletová	0905 813 782
Monika Cipciarová	0948 254 765
Martin Kováč	0905 269 078
Lubo Bechný	0905 345 764

Vaše podnety a skúsenosti čakáme tiež na adrese: help@evanjelickajednota.sk. Na emailovej adrese listy@evanjelickajednota.sk sa môžete prihlásiť aj na odoberanie Reformačných listov e-mailom.

Viac nezahmlených a pravdivých informácií si môžete prečítať na internetovej stránke www.help-ecav.sk